

Jädraån passerar Järbo på sin väg söderut.

ORTSFÖRDJUPNING
JÄRBO

Järbo är av tradition en ort med många duktiga entreprenörer och ett starkt lokalt näringsliv. I tätorten bor cirka 1 600 personer och servicen är god. Järbo ligger 15 kilometer norr om Sandviken och ingår i ett prioriterat stråk för kommunens bebyggelseutveckling. Strax norr om Järbo ligger turistorten Kungsberget, Gästriklands mest populära resmål vintertid. Järbo har goda förutsättningar att utvecklas som serviceort.

STRATEGIER FÖR JÄRBOS UTVECKLING

Järbo utvecklas som serviceort och attraktiv ort för boende och företagande genom att:

- tillgången på lediga lokaler och industrimark nyttjas för företagsetableringar
- nytt bostadsområde byggs nära skola och omsorg
- förutsättningarna för handeln förbättras
- skapa förutsättningar för nya verksamhetsområden
- skolområdet utökas
- mark reserveras för gång- och cykelväg Järbo-Jäderfors

Kort om Järbo

INVÅNARE

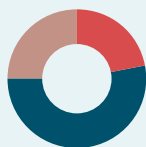
1609 personer i tätorten (2017-12-31)

BEFOLKNINGSUTVECKLING

KÖNSFÖRDELNING

- 50% kvinnor
- 50% män

ÅLDERSFÖRDELNING

- 0-19 år 23%
- 20-64 år 51%
- 65- år 26%

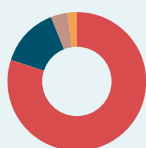
FÖRVÄRVSARBETANDE (2015)

- 81,1% i åldersgruppen 20-64 år

EFTERGYMNASIAL UTBILDNING (2015)

- 20,8% i åldersgruppen 20-64 år

BOENDEFORMER

- Småhus 80 procent
- Hyresrätter 14 procent
- Bostadsrätter 4 procent
- Övrigt 2 procent

OFFENTLIG SERVICE

Gullhedskolan F-3.

Historik och beskrivning av orten

Bakgrund

Järbo tätort har vuxit fram ur en jordbruks- och bergsmansbygd som skapades i anslutning till Järbo station, vid Norra stambanan som öppnades 1876.

Den äldsta gårdsbebyggelse man har funnit i Järbo är från 1400-talet vid Ytter- och Överbyn. Invånarna försörjde sig då i första hand på skogsbruk och boskapsskötsel.

På 1600-talet flyttade folk från Finland till Järbo. Från mitten av 1600-talet bedrevs järnhantering. Stångjärn smiddes i Järbo på mitten av 1600-talet då tillgång till vattenkraft fanns via Jädraån.

Bebyggelse

Bebyggelsen i Järbo tätort består till största delen av villor, men här finns också utspridda flerbostadshus samt ett fåtal parhus och radhus. Bostadsbebyggelsen är främst placerad på båda sidor utefter Järbovägen och Kungsforsvägen med Jädraån som gräns österut.

Kulturmiljövärden

I Järbo finns ett flertal kulturhistoriska värden. Järbo kvarn är exempelvis ett kvarnområde med sammanhållen äldre bebyggelse. Det mesta av den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen löper längs grusåsen i den norra slutningen. Byarna Ytterbyn och Överbyn samt området kring Vreten anses också kulturhistoriskt värdefulla.

Verksamheter och småindustri

Järbo är känt för sin företagsamhet. Här finns många små och medelstora företag inom tillverkning, byggservice, handel och företagstjänster. Områden för verksamheter är utspridda runt om på orten med de största områdena i anslutning till järnvägen och vid Spelbovägen i väster. Mindre verksamheter finns också i anslutning till Kungsforsvägen som löper rakt genom orten.

Grönstruktur

I Järbo är det nära till naturen och gott om möjligheter till rekreation och friluftsliv. I de sydvästra delarna ligger ortens motionsspår samt idrottsplatsen. Det finns utmärkta spår för promenad, skidåkning, jogging och MTB. Det finns även en spårcentral. I övrigt är Järbo en väldigt grön ort med gott om mindre skogbevuxna områden mellan bostadsområdena.

Järbo ligger nära Kungsberget som har blivit ett allt mer populärt område för friluftsliv, rekreation och idrott både sommar- och vintertid. Här finns, förutom skidbackarna, spårområden som används året om. Kungsberget är ett riksintresse för friluftslivet.

Torg/mötesplatser

Torg saknas i Järbo. Däremot finns gott om andra mötesplatser, bland annat livsmedelsbutik, restaurang, bibliotek och Folkets hus.

Service

Tillgången till service är god. Grundskolan heter Gullhedsskolan och är en F-6-skola. I samma område ligger Gullhedens förskola med inriktning mot natur, miljö och hållbar utveckling. I närheten av skolan finns också ortens bibliotek.

I anslutning till Järbovägen ligger vård- och omsorgsboendet Åsgården med äldreboende och demensplatser. I de centrala delarna av Järbo finns bland annat livsmedelsbutik.

Järbo har tillgång till regional busstrafik. På vardagarna är förutsättningarna för pendling goda.

Kommunikationer

Järbovägen övergår till Kungsforsvägen i höjd med den södra infarten till Järbo. Ortens lokalgator utgår från Kungsforsvägen. Av dessa är Gullheden, som kopplar samman Kungsforsvägen med idrottsplatsen, samt Gullsjövägen, som leder till skolområdet, de stråk med mest flöden. Kungsforsvägen är starkt trafikerad, framför allt vintertid med trafik till Kungsbergets skidanläggning. Genom hela orten, längs Kungsforsvägen, finns gång- och cykelvägar som är separerade från bilvägen.

Landmärken

I Järbo finns ett antal landmärken. De mest utmärkande av dessa är vattentornet, som ligger på höjden i anslutning till Allmogevägen och Bagaregatan, samt Järbo kyrka.

Järbos styrkor och svagheter

Järbo starka och svaga sidor, samt möjligheter och hot, har i ett tidigt skede av processen bakom översiktsplanen analyserats i en dialog där ortsbefolkningen medverkat. Metoden som använts är en förenklad så kallad SWOT-analys.

De styrkor som framhölls var framför allt närhet till Kungsberget, billigt boende, bra skola, närproduktion, företagsverksamhet, bra service och kollektivtrafik. De svagheter som lyftes fram var bland annat utspridd industri, boende skilt från skola och idrottsområde, inget tågstopp och dålig vattenkontakt.

De möjligheter som lyftes fram var bland annat tågförbindelser, mervärden för skidturisterna, fler besökare till Kungsberget och utvecklingsbar industrimark. De hot som identifierades i första hand var utflyttning, nedläggning av företag, samt handelsutveckling i Tuna som ger ökad konkurrens.

Framtida markanvändning i Järbo

Bostäder (B)

I Järbo finns planlagd mark för ytterligare 124 bostäder.

Fyra nya utredningsområden för bostäder föreslås i Järbo och i samband med ny planläggning bör eventuella rasrisker utredas på vissa sträckor vid Jädraån.

Förslag på nytt villaområde föreslås söder om Gullsjövägen med närhet till både skola och omsorg.

Nära Jädraån vid Bysmedsvägen finns förslag på småhusbebyggelse i form av villor eller radhus.

J.B.1. Utredningsområde för bostäder, Gullsjövägen,

flerbostadshus cirka 40 bostäder.

J.B.2. Utredningsområde för bostäder, Skänkgatan, friliggande enbostadshus, cirka sju-åtta tomter.

■ **Beaktande:** Vattenskyddsområde.

J.B.3. Utredningsområde för bostäder, Allmogevägen, flerbostadshus, cirka åtta bostäder.

■ **Beaktande:** Vattenskyddsområde.

J.B.4. Utredningsområde för bostäder som kan lämpa sig för trygghetsboende.

■ **Beaktande:** Vattenskyddsområde.

Nya verksamheter (Z)

Expansionen av Kungsberget förväntas generera fler kunder till livsmedelshandeln i Järbo.

I Järbo föreslås två nya utredningsområden för verksamheter.

J.Z.1. Utredningsområde för verksamheter/industrimark.

Området är ett LIS-område, dvs viktigt för landsbygdsutveckling, se kapitel 4 *Landsbygdsutveckling*.

Beaktande: *Strandskydd*.

J.Z.2. Utredningsområde för verksamheter/industrimark.

Centrum och service

Mark finns som kan lämpa sig för omsorgsboende.

Kommunikation

En vägförening sköter driften av samtliga vägar i Järbo. Trafikverket är huvudman för Järbovägen.

Gång- och cykeltrafik

Mark reserveras för gång- och cykelväg mellan Järbo-Jäderfors.

Natur, grönstruktur och rekreation

Anläggningarna i Järbos södra delar kan erbjuda en mängd olika aktiviteter som exempelvis fotboll, skidåkning och löpning. Detta område pekas i planförslaget ut som grönstruktur där hänsyn bör tas i framtida planläggning. Även grönområden som integrerats med bebyggelse samt naturområden längs med Jädraån ska beaktas vid framtida planläggning.

Västerhällan är ett välbesökt område för rekreation.

Teknisk försörjning

Nytt reningsverk har byggts i Järbo. Samtliga föreslagna bostads- och verksamhetsområden kan anslutas till kommunalt VA.

Sandviken Energi behöver bygga ut närvärmeanläggningen vid brandstationen i Järbo för att kunna ansluta fler användare.

Bredband i form av fiber finns draget till Järbo.

Nätstationen vid Yllefabriken i Järbo är nyligen utbytt men har inte anpassats till ytterligare verksamheter. Kan åtgärdas vid behov. Viss kapacitetsbrist finns i söder men kan åtgärdas. Samtliga föreslagna områden kan anslutas till elnätet.

Riktlinjer för Järbo

Bostäder

I Järbo ska ny bostadsbebyggelse i första hand ske som:

- Komplettering till och förtätning av befintlig bebyggelse.

Natur, grönstruktur och rekreation

- Värdefulla grönområden ska värnas och ges möjlighet till utveckling.
- Tätortsnära grönområden ska värnas i planeringen.

Kulturmiljö

- Kulturmiljövärden ska skyddas och värnas.

Kommunikationer

- Mark ska reserveras för gång- och cykelväg Järbo-Jäderfors.

Verksamheter

- Etablering av industri hänvisas i första hand till mark som redan tagits i anspråk och i andra hand till föreslagna utredningsområden för verksamheter.